

บทที่ 3

วิธีวิทยาการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) คือมุ่งศึกษาถึง “ความพร้อมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ” ในจังหวัดภูเก็ต โดยแบ่งความพร้อมทางการเมือง ใช้ในการวัด 3 ลักษณะ คือ

1. ความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง เช่น
  - 1.1 ความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย
  - 1.2 ความรู้ ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย
  - 1.3 ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการประชาธิปไตย
  - 1.4 อื่น
2. ทัศนคติทางการเมือง เช่น
  - 2.1 ทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย
  - 2.2 ทัศนคติที่เป็นอุปสรรคต่อการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย
  - 2.3 อื่น ๆ
3. บทบาทที่เอื้ออำนวยถึงความสำนึกทางการเมือง เช่น
  - 3.1 บทบาทการดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิต ที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย
  - 3.2 การแสดงบทบาททางการเมือง เช่น การร่วมตัดสินใจ ดำเนินการ รักษาผลประโยชน์ และติดตามประเมินผล ฯลฯ

4. การมีส่วนร่วมแสดงบทบาท เช่น

- 4.1 การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งทุกระดับ
- 4.2 การแสดงความกระตือรือร้น ความสนใจ
- 4.3 อื่น ๆ

โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ประชากรทุกคนจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรเป้าหมาย จำนวน 300 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- 1.1 ประชาชนทั่วไประดับครัวเรือน จำนวน 225 คน
- 1.2 ระดับผู้นำท้องถิ่น จำนวน 50 คน
- 1.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 25 คน

โดยใช้อัตราส่วน ประชาชนทั่วไประดับครัวเรือน : ระดับผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็น 3 : 1

ประชาชนทั่วไประดับครัวเรือน : ผู้นำท้องถิ่น	อัตราส่วน	4.5 : 1
ประชาชนทั่วไประดับครัวเรือน : เจ้าหน้าที่ของรัฐ	อัตราส่วน	9 : 1
ผู้นำท้องถิ่น : เจ้าหน้าที่ของรัฐ	อัตราส่วน	2 : 1

1.1 ประชาชนทั่วไประดับครัวเรือน

ประกอบด้วย 3 อำเภอ 17 ตำบล 107 หมู่บ้าน ประมาณ 56,849 ครัวเรือน ประชากร 201,973 คน (ข้อมูลที่ทำการศึกษาปกครองจังหวัดภูเก็ตเมื่อ 31 พฤษภาคม 2538) โดยกระจายแบบสอบถามในแต่ละอำเภอตามอัตราส่วนประชากรของแต่ละอำเภอ โดยมีอัตราส่วนตามประชากรดังนี้

อำเภอเมือง ประชากร จำนวน 125,281 คน
อำเภอถลาง ประชากร จำนวน 55,131 คน

อำเภอกะทู้ ประชากร จำนวน 21,561 คน

อัตราส่วนจะเป็น อำเภอเมือง : อำเภอกลาง : อำเภอกะทู้ เป็น 6 : 3 : 1

แบบสอบถามจำนวน 300 ชุด อำเภอเมืองได้	135 ชุด
อำเภอกลางได้	68 ชุด
อำเภอกะทู้ ได้	22 ชุด

โดยสุ่มตัวอย่าง อำเภอเมือง จำนวน 135 ชุด แบ่งเป็น

ในเขตอำเภอเมือง 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลกระน วิชิต เกาะแก้ว ราไวย์ รัชฎา
ฉลอง

โดยสุ่มตำบลละ 1 หมู่บ้าน ๗ ละ 15 ชุด คิดเป็น 90 ชุด

ในเขตเทศบาลเมือง 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลตลาดเหนือกับตำบลตลาดใหญ่

โดยสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 45 ชุด

โดยสุ่มตัวอย่าง อำเภอกลาง จำนวน 68 ชุด แบ่งเป็น

ในเขตอำเภอกลาง 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลไม้ขาว สาคุ เทพกษัตริ ศรีสุนทร
ป่าคลอก เชียงทะเล

ในเขตตำบลไม้ขาว สาคุ เทพกษัตริ และศรีสุนทร สุ่มตำบลละ 1 หมู่บ้าน ๗
ละ 11 ชุด เป็น 44 ชุด

ในเขตตำบลป่าคลอก เชียงทะเล สุ่มตำบลละ 1 หมู่บ้าน ๗ ละ 12 ชุด เป็น
24 ชุด

โดยสุ่มตัวอย่าง อำเภอกะทู้ จำนวน 22 ชุด แบ่งเป็น

ในเขตอำเภอกะทู้ 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลกะทู้ กมลา

โดยสุ่มตำบลละ 1 หมู่บ้าน ๗ ละ 7 ชุด คิดเป็น 14 ชุด

ในเขตเทศบาลตำบลป่าตอง สุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 ชุด

โดยวิธี

1. แยกเป็นกลุ่มกระจายให้กลุ่มไปแจก
2. สุ่มตัวอย่างหมู่บ้านโดยจับฉลากตำบลละ 1 หมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านไปแจก
3. เดินแจกเอง

- 1.2 ระดับผู้นำท้องถิ่น จำนวน 50 ชุด ประกอบด้วย
  - 1.2.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 25 ชุด แบ่งเป็น
อำเภอเมือง : กลาง : กระจุก เป็น 10 ชุด : 10 ชุด : 5 ชุด
  - 1.2.2 นักธุรกิจ จำนวน 25 ชุด แบ่งเป็น
ธุรกิจขนาดใหญ่ : กลาง : เล็ก เป็น 8 ชุด : 9 ชุด : 8 ชุด

- 1.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 25 ชุด แบ่งเป็น
  - 1.3.1 เทศบาล 3 ชุด
  - 1.3.2 อาจารย์ 5 ชุด
  - 1.3.3 ตำรวจ 5 ชุด
  - 1.3.4 ฝ่ายปกครอง 3 ชุด
  - 1.3.5 อื่น ๆ 9 ชุด

เครื่องมือในการวิจัย

สร้างแบบสอบถามสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ตอบด้วยตนเองเพื่อวัดความพร้อมทางการเมืองและความคิดเห็น ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เป็นคำถามที่เกี่ยวกับลักษณะบุคคลและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม รวมถึงความสนใจทางการเมือง ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สภาพความเป็นอยู่ ที่อยู่ปัจจุบัน ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ต ระดับความสนใจทางการเมือง แหล่งที่ได้รับความรู้ทางการเมือง เคยได้รับการฝึกอบรม หรือเคยเป็น กำลังเป็น สมาชิก กรรมการ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสนใจประเภทของข่าวสาร การเข้ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทุกระดับ เหตุผลที่ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งและเหตุผลที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งหมดจำนวน 17 ข้อ

สำหรับลักษณะบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ในการวิจัยได้กำหนดให้ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ที่อยู่ในปัจจุบัน ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

อยู่ที่จังหวัดภูเก็ต ความสนใจทางการเมือง การเคยหรือไม่เคยได้รับการฝึกอบรมทางการเมือง และการที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิก กรรมการ เจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นตัวแปรอิสระ (independent variable) ในการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผล (relationship) กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง และบทบาทหรือความสำนึกที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่กำหนดให้เป็นตัวแปรตาม (dependent variable)

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติทางการเมือง

เป็นคำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ในระเบียบกฎหมาย หลักการปกครอง ประชาธิปไตย กระบวนการประชาธิปไตย ทัศนคติ บุคลิกภาพที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อ ประชาธิปไตย ประกอบด้วย

2.1 วัดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมาย หลักการปกครองประชาธิปไตย และ กระบวนการประชาธิปไตย จำนวน 10 ข้อ

2.2 วัดทัศนคติ บุคลิกภาพ ในการเมืองการปกครองประชาธิปไตย จำนวน 10 ข้อ

สำหรับคำถามข้อ 2.1 คำถามที่วัดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีลักษณะคำถาม แบบทดสอบ ถูก - ผิด (true-false item) 2 ตัวเลือก โดยคิดคะแนนดังนี้

ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินในข้อ 2.1 ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระบบประชาธิปไตย แบ่งเป็น 5 ระดับคือ

ได้คะแนน 1 - 3 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
ได้คะแนน 4 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ได้คะแนน 7 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
ได้คะแนน 8 - 10 คะแนน	อยู่ในเกณฑ์สูง

2.2 คำถามที่วัดทัศนคติ บุคลิกภาพในการเมืองระบอบประชาธิปไตย มีลักษณะ คำถามแบบปิด 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยคิดคะแนนดังนี้

ถ้าเป็นคำถามทางบวก	ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5	คะแนน
	ตอบเห็นด้วย	ให้คะแนน 4	คะแนน
	ตอบไม่มีความเห็น	ให้คะแนน 3	คะแนน
	ตอบไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2	คะแนน
	ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1	คะแนน
ถ้าเป็นคำถามทางลบ	ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1	คะแนน
	ตอบเห็นด้วย	ให้คะแนน 2	คะแนน
	ตอบไม่มีความเห็น	ให้คะแนน 3	คะแนน
	ตอบไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 4	คะแนน
	ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินในข้อ 2.2 ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ได้คะแนน 10 - 21	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
ได้คะแนน 22 - 25	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
ได้คะแนน 26 - 34	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ได้คะแนน 35 - 38	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
ได้คะแนน 39 - 50	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์สูง

ส่วนที่ 3 บทบาททางการเมืองและความสำนึกทางการเมือง

เป็นคำถามเพื่อวัดบทบาทที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและวัด ความสำนึกทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งทุกระดับ การแสดงบทบาท เช่น ร่วมตัดสินใจ ดำเนินการรักษาสถาปัตยกรรม ติดตามผล และการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตที่เป็น

ประชาธิปไตย ความตื่นตัวทางการเมือง โดยได้กำหนดเป็นแบบสอบถามประเภทแบบปิด (close questions) มีส่วนประกอบดังนี้

3.1 บทบาทที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม จิตสำนึกและวิถีการดำเนินชีวิต จำนวน 10 ข้อ

3.2 วัดความสนใจ การตื่นตัว ในการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง จำนวน 5 ข้อ

สำหรับคำถามข้อ 3.1 ซึ่งเป็นคำถามที่วัดบทบาท การมีส่วนร่วม จิตสำนึก และวิถีการดำเนินชีวิตที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย มีลักษณะคำถามแบบปิด 5 ตัวเลือก คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคยเลย โดยคิดคะแนนดังนี้

ถ้าเป็นคำถามเชิงบวก	ตอบทุกครั้ง	ให้คะแนน 5	คะแนน
	ตอบบ่อยครั้ง	ให้คะแนน 4	คะแนน
	ตอบบางครั้ง	ให้คะแนน 3	คะแนน
	ตอบนาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน 2	คะแนน
	ตอบไม่เคยเลย	ให้คะแนน 1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินในข้อ 3.1 บทบาททางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ได้คะแนน 10 - 21	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
ได้คะแนน 22 - 25	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
ได้คะแนน 26 - 34	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ได้คะแนน 35 - 38	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
ได้คะแนน 39 - 50	คะแนน	อยู่ในเกณฑ์สูง

สำหรับคำถามข้อ 3.2 ซึ่งเป็นคำถามที่วัดความสนใจกระบวนการเลือกตั้งโดยให้จัดลำดับความสนใจในการเลือกตั้งประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(ส.ส.), การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.), กรรมการสุขาภิบาล, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), สมาชิกสภาตำบล, และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยจัดลำดับความสนใจลำดับ 1 - 4 เพื่อวัดว่ามีความสนใจประเภทใดมากที่สุดแล้วคิดเปอร์เซ็นต์และถามการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามสภาพความเป็นจริงทุกประเภทที่กำหนดในข้างต้น และเหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิในกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิ เพื่อวัดยืนยันความสนใจที่ไปใช้สิทธิจริง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

เป็นคำถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและความต้องการ รวมถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ในการที่จะเสริมให้เกิดความพร้อมทางการเมืองด้านต่าง ๆ รวมถึงวัดความกระตือรือร้น ความสนใจในการศึกษาการเมือง โดยเป็นคำถามลักษณะเปิด (open question) ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งจะนำไปเป็นข้อมูลในการสรุปรูปแบบวิธีการและความต้องการในการเสริมสร้างความพร้อมทางการเมืองให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด มีจำนวน 3 ข้อ

การทดสอบแบบสอบถามก่อนใช้

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว (การสร้างแบบสอบถามได้ศึกษาจากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้คำถามปิดเป็นส่วนใหญ่ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบเฉพาะข้อความที่กำหนดให้ ส่วนคำถามเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเสรีจะใช้เป็นบางกรณี) ได้นำแบบสอบถามไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์และอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจน ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมเนื้อหามากที่สุด จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (pre-test) กับบุคคลทั่วไปที่ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มไว้เพื่อวัดความเที่ยงตรง จำนวน 15 ชุด จนเป็นที่น่าพอใจและได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับที่สมบูรณ์

การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่มาจากภาคสนาม (field sources) จากการส่งแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลซึ่งรวบรวมมาจากเอกสารต่าง ๆ และผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลและอ้างอิงงานการเขียนรายงานการวิจัย

ซึ่งการรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้กระทำโดยปราศจากอคติและได้ตรวจสอบการตั้งคำถาม เพิ่มความถูกต้องสมบูรณ์ตามที่มีการทดลองขั้นต้นก่อนเพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขให้ถูกต้องตรงเป้าหมายกับเรื่องที่วิจัย

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การส่งแบบสอบถาม
  2. การคัดเลือกข้อมูล
1. การส่งแบบสอบถาม

เมื่อจัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวความคิดและทดสอบแล้ว จะขอความร่วมมือทางอำเภอเพื่อเข้าประชุมในวันประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ช่วยแจกจ่ายแบบสอบถามตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังแจกจ่ายให้กับคนรู้จักที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อกระจายแบบสอบถามให้ทั่วถึง และได้ประชากรเป้าหมายที่เป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดให้มากที่สุด และผู้วิจัยได้ไปทำการแจกจ่ายเองในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ ทั้งนี้หาจากหลายทางเพื่อให้การวิจัยได้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่าง วันที่ 22 พฤษภาคม - 30 มิถุนายน 2538

2. การคัดเลือกข้อมูล

จากการส่งแบบสอบถามด้วยวิธีข้างต้นแล้ว ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาและมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งแจกจ่ายไปจำนวน 300 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ได้ จำนวน 239 ชุด คิดเป็น 79.67 % ของกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งหมด

เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้วิจัยนั้นใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นหลัก แต่ก็ยังมีข้อมูลจากแหล่งอื่นที่ต้องนำมาคัดเลือกข้อมูลเพื่อมาใช้วิเคราะห์วิจัยด้วย คือ ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ ที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามเช่นเดียวกับแบบสอบถาม โดยการสังเกตการณ์ (Observation) และสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลที่มาประกอบกับข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นการแสดงออกซึ่งความเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่อาจจะหาได้ยากจากแบบสอบถามซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการพูดคุยเป็นการส่วนตัวอย่างไม่เป็นทางการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

1. จำแนกลักษณะทั่วไปของประชากรวิจัยเป้าหมายมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ (percentage)
2. การหารูปแบบหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (conditional relationship) ระหว่างตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ
3. การหารูปแบบหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามด้วยกัน
4. การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปของตารางวิเคราะห์แบบตาราง 2 ตัวแปร (two variables table)

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

1. เป็นการวิเคราะห์ความถี่ เพื่อศึกษาว่าประชาชนมีความพร้อมทางการเมือง โดยเสนอเป็นรูปตาราง และแจกแจงความถี่เป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและสามารถเปรียบเทียบคำตอบได้อย่างชัดเจน

2. เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ คือ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ฯลฯ และตัวแปรตาม คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง และบทบาทความสำนึก การมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตย ว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเพียงใด โดยเสนอผลการวิจัยศึกษาเป็นรูปตารางเปรียบเทียบความถี่เป็นเปอร์เซ็นต์

3. เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามด้วยกัน คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง และบทบาท ความสำนึก การมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือที่เอื้ออำนวยต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตย ว่าตัวแปรตามตัวใดมีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอีกตัวเพียงใด โดยเสนอผลการศึกษาวิจัยในรูปตารางเปรียบเทียบความถี่เป็นเปอร์เซ็นต์ กลับไปมา

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับจากสถิติที่ผ่านมา ประวัติความเป็นมาการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และจากการสังเกตการณ์ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ผ่านมากในระดับท้องถิ่น และการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 2 กรกฎาคม 2538 หรือสังเกตลักษณะนิสัย และอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากใช้แบบสอบถามเป็นหลักว่าสอดคล้องกันเพียงใดเพื่อนำมาสรุปวิเคราะห์ให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย